

A physiologiai lélektan hívei bizonyára örömmel fogják üdvözölni Strieker ur ezen dolgozatát is, a mely, kis keretünkben fel nem hozható, részletekben igen élénk megfigyelésről tanuskodik s több pontban talán véglegesen döntő elveket is hozott fel. A mi ellenben azon kísérletet illeti, hogy Kantnak aprioritását ezen physiologiai alapokból magyarázza, úgy itt az ismeretelméleti kérdésekkel ismerős olvasó nagyon élénken fogja érezni a hiányosságot, mely minden ilyen kísérlettől elválaszthatlan. Az ilyen végső functiók leszármaztatása ugyanis (mint pl. a téré) csak azon egy hibában szenved, hogy a magyarázandót eleve feltenni kénytelen. Azért az ismeretelméletre nézve ilyen physiologiai fejtegetések nem lehetnek határozók s legfeljebb annyi értékük lesz idővel (most még fejletlenségük miatt nincsen), hogy azon szerveket kiderítik, a melyekhez a különben természetükben nem származtatható, csak befolyásukban feltüntethető functiók kötve vannak.

k.

Gabriele Buccola: *La legge del tempo nei fenomeni del pensiero, saggio di psicologia sperimentale.* — Bibliotheca scientifica internationale. Vol. XXXVII. p. 432

E kiváló szorgalommal összeállított műben Buccola mindazt taglalja, mi eddigelé az értelmi műveletek időmérésére vonatkozólag összegyűjtve lett. Irányadó bevezetés, és a modern természettudományok által a chronometrikus kísérletezés számára nyújtott segédeszközök s módok megbeszélése után szerző áttér a psychikus reactio-folyamat alkatrészeinek, az egyes érzéki szervek befolyásának ezek tartamára és a psychikus és reflektorikus folyamatok lepergésének időbeli különbsége ismertetésére. — A mű egy további szakasza különböző élettani, lelki, kedélyi kórtani és gyógyszerek által előidézett azon befolyásokkal foglalkozik, melyek a psychikus aktusok tartamára megmásítólag hatnak. Különösen figyelemreméltók szerzőnek e szakaszban felsorolt ama észleletei, melyek az elmebetegek szellemi műveleteinek reactio idejére vonatkoznak. Behatóan vannak még ezenkívül tárgyalva a tér-érzéknek vonatkozásai az élettani időhöz. A 10-ik és 11-ik fejezet átnézetet nyújt az összetettebb lélektani folyamatokat illető s eddigelé eszközölt időmérések fölött, kiterjeszkedve az ítélet, választás, érzéki észrebevés, apperceptio és associatio folyamataira is. A mű utolsó fejezete a reproductio aktusait tárgyalja és pedig főleg önálló kutatások nyomán. A nagy terjedelmű mű egyes részleteibe bocsátkozni — ily ismertetés szűk keretében — nem lehetvén, elegendő, ha rávezetjük a szakértők figyelmét a munkára, miut olyanra, mely a kísérleti lélektan egy ágát felölelő eddigi ismereteink felett könnyű és szabatosan útbaigazító átnézetet nyújt.